

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS LIETUVOS AUTOMOBILIŲ KELIŲ DIREKCIJOS PRIE
SUSISIEKIMO MINISTERIJOS PERTVARKYMO Į VALSTYBĖS ĮMONĘ
(TAP-19-367) (TAIS NR. 19-2489)**

2019-07-05 Nr. NV-1969

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: siekiama **biudžetinę įstaigą Lietuvos automobilių kelių direkciją** prie Susisiekimo ministerijos **pertvarkyti į valstybės įmonę Lietuvos automobilių kelių direkciją**.

3. Dabartinė situacija:

- Lietuvos automobilių kelių direkcija yra **įstaiga prie Susisiekimo ministerijos**, Direkcijos nuostatuose nustatyta įstaigos **paskirtis – organizuoti ir koordinuoti valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą**.
- **Biudžetinių įstaigų įstatyme nustatyta, kad iš valstybės biudžeto išlaikoma biudžetinė įstaiga gali būti pertvarkoma tik į valstybės įmonę**, o biudžetinės įstaigos pertvarkymo procedūros gali būti pradėtos vykdyti **tik turint Vyriausybės sutikimą pertvarkyti biudžetinę įstaigą**.
- **Strateginių projektų portfelio komisijos 2018 m. vasario 13 d. sprendimu** (protokolas Nr. 5, dėl projekto „Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrinimas ir gražos visuomenei didinimas“ plano) **pritarta siūlymui iki 2020 m. panaikinti valstybės įmonės juridinį statusą**.
- **Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 patvirtintose Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse numatyta, kad valstybės įmonėms, kol iki 2020 metų bus priimtas sprendimas jas pertvarkyti arba likviduoti, gali būti nustatyti tik šie veiklos tikslai: vykdyti specialiuosius įpareigojimus** (gaminti valstybei reikalingą produkciją, kurios įsigyti rinkoje nėra galimybių; teikti visuomenei ar valstybei reikalingas paslaugas ar atlikti darbus, kurių įsigyti rinkoje nėra galimybių); **valdyti turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė; vykdyti nustatytos apimties viešojo administravimo veiklą, kuriai įgaliojimai turi būti suteikti įstatymo nustatyta tvarka; vykdyti veiklas, kurioms pagal jų paskirtį ir (ar) pobūdį įstatymas priskiria ypatingą strateginę arba svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui**.

4. Projekto esmė:

- **Sutikti, kad biudžetinė įstaiga Lietuvos automobilių kelių direkcija būtų pertvarkyta į valstybės įmonę Lietuvos automobilių kelių direkciją**.
- **Nustatyti, kad:**
 - **biudžetinės įstaigos pertvarkymo tikslai** – racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas, sumažinti biudžetinių įstaigų skaičių, optimizuoti ir racionaliau naudoti materialinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, pritraukti investicijų šalies transporto infrastruktūrai tobulinti ir plėtoti;
 - **valstybės įmonės veiklos tikslai:**
 - organizuoti ir vykdyti valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą;
 - užtikrinti saugias eismo sąlygas valstybinės reikšmės keliuose;
 - užtikrinti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų naudojimą;
 - vykdyti funkcijas, susijusias su valstybinės reikšmės kelių valdymu ir saugumo naudojantis jais užtikrinimu;
 - teikti komercines paslaugas, susijusias su kelių būklės dangos vertinimu ir kelių naudojimu;

- vienu iš naujų įmonės veiklos tikslų būtų komerciniais pagrindais teikiamų paslaugų, susijusių su transporto infrastruktūros vystymu ir eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, **teikimas**. Įmonė ateityje galėtų vis labiau išsilaikyti iš nuosavų lėšų, finansuodama savo veiklą iš gautų pajamų;
- būtų sukurtos galimybės kelių plėtrai ir priežiūrai naudoti ne tik valstybės biudžeto asignavimus, bet ir papildomus finansavimo išteklius – tarptautinių finansų institucijų paskolas, obligacijas bei kitas tarptautinės finansų rinkos priemones;

5. Derinimas: suderinta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Finansų ministerija buvo atkreipusi dėmesį, kad nepakanka informacijos, iš kurios būtų galima patikimai įvertinti, koks būtų poveikis valdžios sektoriaus finansams ir kad tai lemtų Direkcijos priskyrimas atitinkamam instituciniam sektoriui – *Susisiekimo ministerija paaiškina, kad pirmuosius trejus metus daugiau kaip 50 proc. įmonės veiklos sudarytų specialiuųjų valstybės įpareigojimų vykdymas*, todėl šiuo laikotarpiu įmonė būtų priskirta valdžios sektoriui ir vykdytų visas valdžios sektoriaus subjektams privalomas fiskalinės drausmės taisykles. Direkciją pertvarkius į valstybės įmonę, *pirmuosius trejus veiklos metus neplanuojama naujų didelių paskolų, ketinama pirmiausia plėtoti tokias komercines veiklas, kurioms vykdyti nereikės naujų išteklių*.

Vidaus reikalų ministerijos siūlymą peržiūrėti nutarimo projekte numatomus valstybės įmonės veiklos tikslus taip, kad jie atitiktų Vyriausybės nutarimu patvirtintą Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių nuostatas, Susisiekimo ministerija įvertino.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės siūlymas įvertinti tikslingumą klausimus dėl Direkcijos valdomo turto išspręsti šiame projekte, o ne atskirame Vyriausybės nutarime, suderintas darbo tvarka.

Po svarstymo ministrų pasitarime **Susisiekimo ministerija pateikė papildomą informaciją** (dėl eismo saugos ir kelių priežiūros funkcijų užtikrinimo po pertvarkos ir dėl galimybės dabar vykdomas Kelių direkcijos funkcijas perduoti susisiekimo sektoriuje veikiančioms valstybės įmonėms) ir nurodo, kad **po Kelių direkcijos pertvarkymo įmonės veiklos pagrindiniai tikslai liktų tie patys**: organizuoti valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą, **įgyvendinti saugaus eismo valstybinės reikšmės keliuose užtikrinimo politiką**. Susisiekimo ministerijai pavaldžios valstybės įmonės (VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija, VĮ Lietuvos oro uostai, VĮ Oro navigacija, VĮ Vidaus vandens kelių direkcija) **pertvarkomos į akcines bendroves**, todėl nėra galimybių perduoti LAKD funkcijas vykdyti kitoms susisiekimo sektoriaus valstybės įmonėms.

Taip pat Susisiekimo ministerija **pateikė papildomą informaciją apie LAKD nustatytą funkcijų tolesnį atlikimą ar galimą perdavimą kitai institucijai** jei LAKD būtų pertvarkyta į valstybės įmonę - nurodoma, kad Susisiekimo ministerija vykdytų šias funkcijas: – dalyvauti rengiant teisės aktų projektus; organizuoti ir koordinuoti norminių teisės aktų rengimą; priimti norminius teisės aktus; nustatyti fizinių ar juridinių asmenų, pageidaujančių skirti tikslinių lėšų valstybinės reikšmės kelių juostoje esantiems kelių objektams, pasiūlymų teikimo ir vertinimo tvarką; planuoti, koordinuoti ir organizuoti žemės, reikalingos valstybinės reikšmės keliams tiesti, paėmimo visuomenės poreikiams dokumentų rengimą ir kt. Daugelis kitų funkcijų būtų priskirtos specialiesiems įpareigojimams.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos (pažymėtina Programos 232 punkto nuostata – „...mažinsime valstybės įmonių skaičių...“).

7. Dalykinio vertinimo išvada: atsižvelgiant į ministrų pasitarime priimtus sprendimus, klausimą siūloma svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.